

מבט לאיראן

27 בינואר 2019 - 10 בפברואר, 2019

עורך: ד"ר רז צימט

במוקד אירועי השבוע

◀ על רקע ההסלמה האחרונה בין איראן וישראל ואיומי ישראל להמשיך ולפעול נגד ההתבססות האיראנית בסוריה, **שיגרה איראן מסרים מאיימים לישראל**. סגן מפקד משמרות המהפכה הזהיר, כי אם ישראל תיזום מלחמה נגד איראן, יוביל הדבר לחיסולה. מזכיר המועצה העליונה לביטחון לאומי אמר בפגישתו עם שר החוץ הסורי, שביקר בטהראן, כי **אם תמשיך ישראל בפעילותה בסוריה, יופעלו נגדה צעדים שילמדו את מנהיגיה לקח**.

◀ נמשכים המגעים בין איראן ורוסיה במסגרת תהליך ההסדרה בסוריה לקראת פגישת הפסגה של מנהיגי איראן, רוסיה ותורכיה הצפויה בסוצ'י שברוסיה במחצית פברואר 2019. בכירים איראנים שבו והדגישו את שיתוף הפעולה האסטרטגי בין טהראן ומוסקבה, לאחר שיו"ר ועדת החוץ והביטחון של המג'לס מתח לאחרונה ביקורת על התנהלות רוסיה במהלך התקיפה הישראלית, שבוצעה בחודש שעבר נגד יעדים איראנים בסוריה.

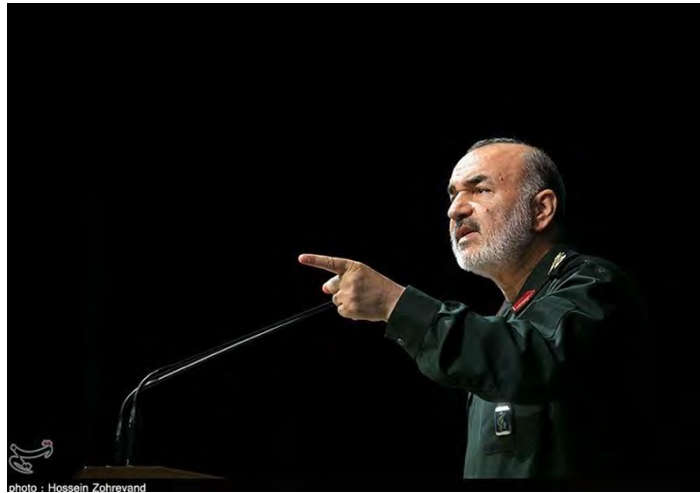
◀ **בינתיים ממשיכה טהראן במאמציה להרחיב את השפעתה הכלכלית בסוריה שלאחר מלחמת האזרחים**. סגן נשיא איראן ביקר בסוף ינואר 2019 בסוריה וחתם על הסכמים לשיתוף פעולה בתחומים מגוונים בין שתי המדינות, בהם גם הסכם לשיתוף פעולה כלכלי אסטרטגי ארוך טווח.

◀ **עיראק ממשיכה לשמש זירה לעימות בין איראן לארה"ב**. דברי הנשיא טראמפ, כי הנוכחות הצבאית האמריקאית בעיראק תימשך כדי לעקוב מקרוב אחרי איראן, עוררה ביקורת חריפה מצד בכירים בממשל בבגדאד ובמיליציות הפרו-איראניות העיראקיות. בתוך כך נמשכים ביקורים הדדיים של בכירים איראנים ועיראקים בבגדאד ובטהראן. יועץ יו"ר המג'לס לעניינים בינלאומיים נפגש עם בכירים עיראקים בבגדאד, שר המדע העיראקי ביקר בטהראן לחתום על הסכם לשיתוף פעולה מדעי וטכנולוגי ונגיד הבנק המרכזי האיראני ביקר בבגדאד לדון בשיתוף פעולה בנקאי ובהסדרת חובות החשמל והגז של עיראק לאיראן.

המעורבות האיראנית בסוריה

◀ על רקע ההסלמה האחרונה בין איראן וישראל בסוריה איים חסין סלאמי (Hossein Salami), סגן מפקד משמרות המהפכה, כי אם ישראל תיזום מלחמה נגד איראן, יוביל הדבר לחיסולה. בכנס בעיר משהד אמר סלאמי, כי הישראלים מנסים להפר את המאזן האסטרטגי ולפצות על פחדיהם הפסיכולוגיים באמצעות פעולות טקטיות ותקיפת מחסני אמצעי לחימה בסוריה, אך על ישראל להיזהר שלא לשחק באש, משום שהיא תחוסל עוד בטרם ארה"ב תוכל לסייע לה. סלאמי ציין, כי נוצרו התנאים לחיסול ישראל, משום שכוחות גדולים

מכול העולם המוסלמי מוצבים כיום בסוריה וכל נקודה בישראל נמצאת בטווח האש (אירנ"א, 31 בינואר 2019). ימים ספורים קודם לכן הצהיר סלאמי בתגובה לאיומי ישראל להמשיך ולתקוף מטרות איראניות בסוריה, כי האסטרטגיה של איראן היא מחיקת ישראל מהגיאוגרפיה הפוליטית של העולם וכי מעשי הרשעות של ישראל מקרבים אותה לכך. הוא ציין, כי אם ישראל תעשה מעשה שיוביל למלחמה חדשה, היא תסתיים במחיקתה (תסנים, 28 בינואר 2019).

סגן מפקד משמרות המהפכה, חסין סלאמי (תסנים, 28 בינואר 2019).

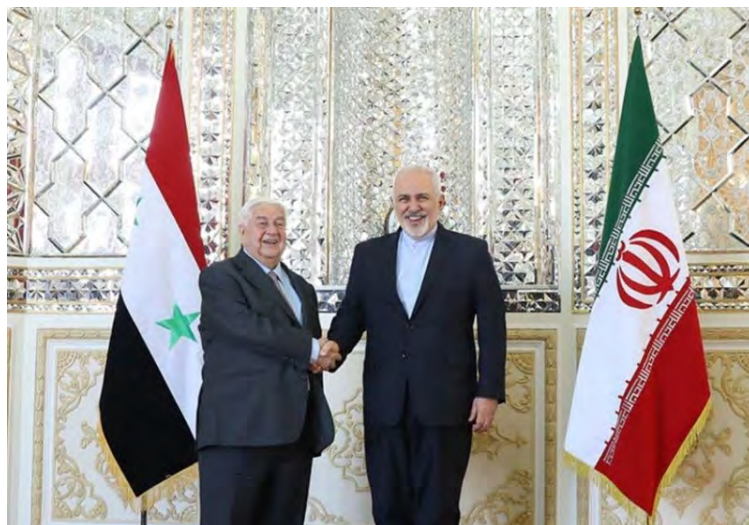
◀ סגנו הראשון של נשיא איראן, אסחאק ג'האנגירי (Eshaq Jahangiri), הגיע ב-28 בינואר 2019 לביקור בסוריה בראש משלחת כלכלית בכירה. עם הגיעו לדמשק אמר ג'האנגירי, כי איראן הגיעה להסכם חשוב לשיתוף פעולה בנקאי עם סוריה וכן תקים מספר תחנות כוח בסוריה, הראשונה בהן בלאד'קיה. הוא ציין, כי כשם שאיראן ניצבה לצד סוריה במאבק נגד הטרור, היא תעמוד לצידה גם בשלב השיקום (פארס, 28 בינואר 2019). במהלך הביקור ובתום פגישת הוועדה המשותפת העליונה לשתי המדינות נחתמו ביניהן 11 הסכמים ומזכרי הבנה בתחומי הכלכלה, המדעים, התשתיות, התרבות, הבינוי, האנרגיה והחקלאות. בין היתר חתמו סגן הנשיא האיראני וראש ממשלת סוריה, עמאד ח'מיס, על הסכם לשיתוף פעולה כלכלי אסטרטגי ארוך טווח. כמו כן נחתם הסכם לשיתוף פעולה בנקאי בין שתי המדינות, ובכלל זה הקמת בנק איראני-סורי משותף, וכן הסכמים לשיקום נמלי טרטוס ולאד'קיה על-ידי חברות איראניות (מהר, 29 בינואר 2019).

סגן נשיא איראן וראש ממשלת סוריה (מהר, 29 בינואר 2019).

- ◀ במהלך פגישתו עם נשיא סוריה, בשאר אסד, אמר ג'האנגירי, כי המלחמה בסוריה לא היתה מלחמה נגד הממשלה והעם בסוריה כי אם מלחמה נגד ביטחון האזור ו"ציר ההתנגדות" בתמיכת המערב, ובמיוחד ארה"ב, וחלק ממדינות האזור (מהר, 29 בינואר 2019).
- ◀ דובר משרד החוץ האיראני, בהראם קאסמי (Bahram Qasemi), אמר, כי איראן ורוסיה הן שותפות חשובות המקיימות ביניהן שיתוף פעולה אזורי והדדי קרוב, במיוחד במאבק נגד הטרור בסוריה. הוא ציין, כי שתי המדינות ימשיכו לשתף פעולה למימוש היעדים המיוחדים והמשותפים שלהן. הוא הדגיש, כי דברי חשמתאללה פלאחתפישה (Heshmatollah Falahatpisheh), יו"ר ועדת המג'לס למדיניות חוץ ולביטחון לאומי, שמתח ביקורת על כך שרוסיה לא הפעילה את סוללות ההגנה האווירית שלה בסוריה במהלך התקיפה הישראלית נגד יעדים איראנים, אינה מייצגת את עמדתה הרשמית של איראן (פארס, 28 בינואר 2019).
- ◀ בראשית פברואר 2019 נפגש חסין ג'אברי אנצארי (Hossein Jaber Ansari), יועץ שר החוץ האיראני, עם יועצו המיוחד של נשיא רוסיה לענייני סוריה, אלכסנדר לברנטייב, בטהראן ודן עימו בהתפתחויות בסוריה (מהר, 3 בפברואר 2019). הפגישה נועדה להכין את הקרקע לפגישת מנהיגי איראן, תורכיה ורוסיה הצפויה במחצית פברואר 2019 בסוצ'י שברוסיה.
- ◀ שר החוץ הסורי, וליד אלמעלם, הגיע ב-5 בפברואר 2019 לביקור בטהראן. הוא נפגש עם מחמד ג'ואד זריף, שר החוץ האיראני, מזכיר המועצה העליונה לביטחון לאומי, עלי שמח'אני, יו"ר המג'לס, עלי לאריג'אני, ויועצו לעניינים בינלאומיים של המנהיג העליון, עלי-אכבר ולאיית, ודן עימם בהתפתחויות בסוריה ובאזור וביחסים בין שתי המדינות. בפגישתו עם אלמעלם אמר שמח'אני, כי כשם שאיראן ניצבה לצד סוריה במאבקה נגד הטרור, היא לא תחסוך כל מאמץ כדי לסייע ולייעץ לה בתקופת שיקומה הכלכלי. הוא ציין, כי לא ניתן להסכים עם המשך התקיפות הישראליות בסוריה והזהיר, כי אם תמשיך ישראל בפעילותה בסוריה, יופעלו הצעדים, שתוכננו מראש כדי להרתיע את ישראל ולהגיב באופן שימש לקח עבור "פושעי ישראל". שר החוץ הסורי אמר בפגישה, כי היועצים הצבאיים האיראנים הוזמנו לסוריה כדי לסייע לכוחותיה המזוינים

במאבקם בטרור וכי ממשלת סוריה מחויבת לשמור על ביטחון הכוחות האיראנים שעל אדמת סוריה (פארס, 5 בפברואר 2019).

פגישת שרי החוץ של סוריה ואיראן בטהראן (תסנים, 5 בפברואר 2019).

◀ עלי לאריג'אני, יו"ר המג'לס, אמר בריאיון לערוץ הטלוויזיה הלבנוני (התומך בחזבאללה) אלמיאדין (1 בפברואר 2019) לציון יום השנה הארבעים למהפכה האסלאמית, כי אין לאיראן בסיסים צבאיים בסוריה וכי אין היא זקוקה לנוכחות צבאית קבועה במדינות האזור. איראן מסייעת למדינות אלה, כאשר הן מבקשות זאת ממנה, ולכוחות מקומיים, ובכלל זה לחזבאללה, לחמאס ולג'האד האסלאמי בפלסטין. לאריג'אני אמר, כי המשך נוכחות איראן בסוריה תלויה בהתפתחות המצב בשטח ובפעילות הטרוריסטים בחלק מהאזורים במדינה, כגון אדלב. הוא הדגיש, כי איראן תמשיך לסייע לסוריה כל עוד הממשלה בדמשק תזדקק לכך.

◀ בהתייחסו לפעילות ארה"ב באזור אמר יו"ר המג'לס, כי אויבי המהפכה האסלאמית חתרו לכונן מזרח תיכון חדש, אך נכשלו בכך, וכאשר נשיא ארה"ב רוצה לנסוע לעיראק, עליו לעשות זאת באמצע הלילה לנוכח השנאה הרבה באזור כלפי האמריקאים. האמריקאים מקיימים בסיסים בעיראק, אך אין להם אומץ לצאת מהם. לעומתם, האיראנים זוכים ליחס אוהד מצד תושבי האזור בשל הסיוע שהעניקו לסוריה ולעיראק במערכה נגד דאעש ויכולים להסתובב באופן חופשי בין האזרחים.

◀ משלחת פרלמנטרית איראנית בראשות אחמד מאזני (Ahmad Mazani), יו"ר ועדת התרבות של המג'לס, ביקרה בראשית פברואר 2019 בסוריה לדון בהרחבת שיתוף הפעולה התרבותי והמדעי בין שתי המדינות. בפגישה עם יו"ר ועדת התרבות, החינוך, ההשכלה הגבוהה והמחקר המדעי בפרלמנט הסורי, עבד אלסלאם מחמד ראשד אלדהמוש (Abdul-salam Mohammad Rashed al-Dahmoush), הדגיש מזאני את הצורך להרחיב את שיתוף הפעולה התרבותי בין המדינות (אירנ"א, 4 בפברואר 2019).

המעורבות האיראנית בעיראק

◀ אירג' מסג'די (Iraj Masjedi), שגריר איראן בעיראק, נפגש בסוף ינואר 2019 עם קבוצת מרצים, עיתונאים וראשי שבטים עיראקים. בפגישה אמר מסג'די, כי המאמצים לעורר מחלוקות ועוינות בין העם האיראני לעם העיראקי ייכשלו, משום שהיחסים בין שתי המדינות הם היסטוריים ועמוקים. מסג'די אמר, כי איראן גאה בסיוע, שהעניקה לעיראק במלחמתה נגד דאעש, וראתה בכך את חובתה. הוא התייחס לשיתוף הפעולה בין שתי המדינות בתחומי האנרגיה ואמר, כי איראן מייצאת לעיראק חשמל וגז ומסייעת לה בהקמת תחנת כוח לייצור חשמל, שהשלמתה תפתור את מצוקת החשמל בדרום עיראק. הוא הדגיש, כי איראן ניצבת לצד עיראק לא רק במלחמה אלא גם בתקופת שיקומה (אירנ"א, 28 בינואר 2019).

שגריר איראן בבגדאד נפגש עם משלחת אנשי ציבור עיראקים (אירנ"א, 28 בינואר 2019).

◀ חסין אמיר עבדאללהיאן (Hossein Amir Abdollahian), יועצו של יו"ר המג'לס לעניינים בינלאומיים, ביקר בראשית פברואר 2019 בבגדאד ונפגש עם בכירים עיראקים, בהם יו"ר הפרלמנט העיראקי, מחמד אלחלבוסי (Muhammad al-Halbusi), שהוזמן על-ידו לביקור רשמי באיראן. כמו כן נפגש עבדאללהיאן עם מנהיג המפלגה השיעית הברית הלאומית, סיד עמאר חכים, ודן עימו ביחסים בין שתי המדינות ובהתפתחויות בעיראק ובאזור (מהר, 5 בפברואר 2019). בשבוע שעבר הגיב חכים בתקיפות לדברי נשיא ארה"ב, דונלד טראמפ, בריאיון לרשת CBS, כי הוא רוצה לשמור על נוכחות צבאית אמריקאית בעיראק גם לאחר הנסיגה מסוריה כדי לעקוב מקרוב אחרי איראן. בתגובה לדברים אלה צייץ חכים בחשבון הטוויטר שלו (4 בפברואר 2019), כי עיראק לא תאפשר להפוך אותה לזירה לחיסול חשבונות אזורי ובינלאומי או לבסיס למעקב אחר שכנותיה או למעשי תוקפנות נגדן.

פגישת עבדאללהאן עם יו"ר הפרלמנט העיראקי (מהר, 5 בפברואר 2019).

◀ איראן ועיראק חתמו על הסכם לשיתוף פעולה מדעי וטכנולוגי. בפגישה בין שר המדע האיראני, מנצור ע'לאמי (Mansour Qolami), לשר המדע וההשכלה הגבוהה העיראקי, קצי עבד אלוהאב אלסהיל (Qusai Abdul Wahab al-Suhail), שהתקיימה בטהראן ב-2 בפברואר 2019, הסכימו שני הצדדים להגביר את שיתוף הפעולה האקדמי והמדעי בין שתי המדינות. שר המדע האיראני אמר בפגישה, כי יותר מ-3,300 סטודנטים עיראקים לומדים כיום באוניברסיטאות איראניות, כ-700 מהם סטודנטים לתואר שלישי. הוא ציין, כי איראן מוכנה לקבל סטודנטים עיראקים נוספים ולהרחיב את חילופי הסטודנטים והמרצים בין שתי המדינות (מהר, 2 בפברואר 2019).

פגישת שרי המדע של איראן ועיראק (מהר, 2 בפברואר 2019).

◀ נגיד הבנק המרכזי האיראני, עבד אלנאצר המתי (Abdolnasser Hemmati), הגיע ב-5 בפברואר 2019 לביקור בבגדאד לדון עם פקידים עיראקים בשיתוף הפעולה הבנקאי בין שתי המדינות ולחתום על הסכם המסדיר את חובות החשמל והגז של עיראק לאיראן (תסנים, 5 בפברואר 2019).

המעורבות האיראנית בזירה הפלסטינית

◀ זיאד נח'אלה, מזכ"ל הג'האד האסלאמי בפלסטין, אמר בריאיון עיתונאי, כי איראן היא המדינה היחידה התומכת ב"התנגדות" בפלסטין. הוא ציין, כי מדינות ערב אינן תומכות בעם הפלסטיני וכי הרפובליקה האסלאמית היא היחידה שתמכה בפלסטינים מאז ניצחון המהפכה האסלאמית (1979). הוא הוסיף, כי איראן אינה מנסה להפוך את הפלסטינים לשיעים ותמיכת איראן בג'האד האסלאמי וביתר הקבוצות הפלסטיניות מעולם לא התבססה על קריטריונים דתיים (כלומר החלוקה בין שיעים לסונים). לדברי נח'אלה, כל היכולות שיש כיום בידי "ההתנגדות" הושגו בזכות תמיכת הרפובליקה האסלאמית (פארס, 30 בינואר 2019).